

Mededelingen van het Verbond der Vlaamse Academici V.V.A.

10e jaargang - nr. 8
december 1965
verschijnt maandelijks

Sekretariaat: Em. Jacquainlaan 126 Brussel 1. Tel. 02/18.68.20
PR 4292.38.

Bestuur V.V.A.

Prof. em. Dr. C. Heymans, Erevoorzitter
Prof. Dr. W. Opsomer, voorzitter
Dr. K. Goddeeris, 1e ondervoorzitter
Dr. S. Dessers, 2e ondervoorzitter
Lic. H. Aelvoet, sekretaris
Dr. R. de Beule, sekretaris-verslaggever
Lic. E. F. Brieven, penningmeester

Redactieverantwoordelijken

Lic. P. Mulder, gouv Antwerpen
... , gouv Brabant
Dr. B. Hermans, Campina Academica
Ir. F. Hendrickx, gouv Limburg
Lic. E. De Facq, gouv Oost-Vlaanderen
Dr. K. Goddeeris, gouv West-Vlaanderen

Brief aan de Belgische Bisschoppen

1 juli 1965

Excellentie,

Namens het bestuur van het V.V.A. nemen wij de vrijheid U hierbij de tekst te laten geworden van een memorandum om uw aandacht te vestigen op een probleem waarvoor de oplossing met de dag dringender wordt. De leden van onze Vereniging, zoals alle Vlamingen, waarderen het werk dat na 1919 voor de vernederlandsing van het hoger onderwijs te Leuven werd ingezet dank zij de toewijding en opoffering van talrijke Vlaamse leden van het professorenkorps, dank zij de geldelijke steun van Vlaamse ex-Lovanienses, dank zij de welwillende goedkeuring en bescherming, die het Belgisch Episkopaat hieraan heeft willen verlenen.

Daarom richten wij ons thans ook weer in vertrouwen tot U, lid van de Inrichtende Overheid van de Katholieke Universiteit te Leuven.

Heeft de vernederlandsing te Leuven grotendeels haar beslag gekregen, er blijft nog immer het sedert 1835 gerezen probleem van de aanwezigheid te Leuven van een Franstalige instelling. Deze aanwezigheid in een Vlaamse stad is — gelet op het in dit land heersend klimaat — niet bevorderlijk voor een verdere ont-plooiing van een Nederlandse Katholieke Universiteit te Leuven; zij is een gevaar voor de gaafheid van het Vlaams karakter van Leuven en omgeving. Inderdaad speelt zij in de jongste jaren meer en meer de rol van een planmatig aangewende verfransings-machine.

Bij alle Vlamingen, tot welke gezindheid zij ook behoren — en bij de jongere generaties in Vlaanderen niet het minst — moet deze toestand wrok en verzet uitlokken.

Wij durven te hopen, Excellentie, dat U Uw welwillende aandacht aan dit memorandum zult wijden, de gegrondheid der gemaakte opmerkingen zult onderzoeken en de rechtvaardigheid van de gestelde eis, strekkende tot het onverwijld inzetten van een geleidelijke overheveling van de Franstalige fakulteiten naar Wallonië, zult willen erkennen.

Wij bieden U, Excellentie, de betuiging van onze bijzondere eerbiedige gevoelens aan.

Namens de Centrale Raad van het V.V.A.,
Prof. Dr. W. Opsomer, Voorzitter.

Motie van 11-12-1965 van de C.R.V.V.A.

Het Hoofdbestuur van het V.V.A., samengekomen op 11-12-1965, verklaart zich solidair met de eisen van de Vlaamse studenten te Leuven in hun betoging van 15-12-1965, ingericht door het K.V.H.V.;

vraagt met klem aan het Episkopaat zo vlug mogelijk een principiële verklaring betreffende de gestelde eisen, nl.:

1. autonome Vlaamse Universiteit te Leuven,
2. autonome Waalse Universiteit in Wallonië;

vraagt aan de Belgische bisschoppen dat zij zo vlug mogelijk een beslissing nemen betreffende de splitsing der budgetten, volgens het volgend principe:

wat de investeringskredieten betreft, een 50/50-verdeling voor de beide gemeenschappen;

wat de werkingskredieten betreft, naargelang het aantal nationale studenten op iedere taalrol ingeschreven.

Het V.V.A. wijst erop dat het zich zal blijven verzetten tegen iedere maatregel die de verfransing van Vlaams Brabant in de hand werkt.

De Centrale Raad
van het Verbond der Vlaamse Academici.

Vice-Goeverneur L. Cappuyns over Brussel

Tijdens de ledenvergadering van de gouw Limburg op 2 oktober 1965, waarbij ook de leden van de Centrale Raad aanwezig waren, hield de heer L. Cappuyns een uiteenzetting over zijn taak als vice-goeverneur van Brabant.

Uit zijn spreekbeurt hebben we een aantal gegevens gelicht, die we hier laten volgen.

De provincie Brabant is ingedeeld in drie arrondissementen: Brussel, Leuven en Nijvel. Zo was het tot 1962 zowel op gerechtelijk gebied als op dat van de kieswetgeving en op administratief gebied. Sedert de taalwet van 2-8-1963 is het vroegere arrondissement Brussel ingedeeld in drie afzonderlijke arrondissementen:

1. Brussel-Hoofdstad (beter Nederlands zou zijn: Hoofdstad Brussel);
2. Halle-Vilvoorde, dat volledig behoort tot de Nederlandse taal-gemeenschap;
3. het bijzonder arrondissement bestaande uit 6 gemeenten (de randgemeenten): Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem.

Enkele cijfers betreffende het kiesarrondissement vreemd aan iedere partijpolitiek:

Hoofdstad Brussel heeft
1.050.000 inwoners, ten minste 20 % Vlamingen;

Halle-Vilvoorde heeft
385.000 inwoners, allen Vlamingen;

de Randgemeenten hebben
50.000 inwoners, de helft Vlamingen.

Met deze zeer voorzichtige cijfers komen we nog aan 600.000 Vlamingen, zoveel als de inwoners van de provincie Limburg. Brussel is ná Antwerpen het belangrijkste Vlaamse kiesarrondissement !

Een analyse, gemaakt aan de hand van cijfers in de uitsluitend

Vlaamse kantons, wijst erop dat de reacties van het Vlaamse kiezerskorps in het Brusselse dezelfde zijn als die over het gehele Vlaamse land, en dit voor alle partijen. De bewustwording van de Vlaamse mensen in het Brusselse houdt ten minste gelijke tred met de steeds grotere bewustwording in het Vlaamse land.

Situering van hoofdstad Brussel: qua oppervlakte: 16.000 ha of 1/190 van het ganse land; hierop woont 1/9 van de Belgische bevolking. Daar vindt men in vergelijking met het ganse land; 1/5 van alle handels- en nijverheidsbedrijven; 20 % van alle auto's (25 % van de auto's van —1 jaar oud), 30 % van de telefoonabonnees, 26 % van de dokters, 37 % van de advocaten; hier worden 21 % van *alle wedden en lonen* uitbetaald !

Een essentieel verschil is er tussen nacht- en dagbevolking: er zijn tewerkgesteld 390.000 van de inwoners + 190.000 forenzen (40.000 Walen + 150.000 Vlamingen); dat betekent, dat de arbeidende bevolking (degenen die van Brussel leven of die waarvan Brussel leeft) voor ten minste de helft uit Vlamingen bestaat.

Het arrondissement Hoofdstad Brussel, dat maar uit 19 gemeenten bestaat, telt een 30-tal volksvertegenwoordigers en senatoren; 10 van de 19 burgemeesters zijn volksvertegenwoordigers of oud-volksvertegenwoordigers en -senatoren; er zijn verscheidene oud-ministers in de Brusselse gemeenteraden.

Er zijn een reeks aangelegenheden die een gemeenschappelijk beleid vragen en die de agglomeratie nog niet op een volledig met het algemeen belang strokende wijze kon oplossen:

1. samensmelting der 19 gemeenten: ons patroon „gemeente” past niet goed op een samensholing van meer dan 1 miljoen inwoners;
2. interkommunalen: een territoriale versnippering wordt vervangen door een versnippering ratione materie;
3. een nationaal distrikt Brussel:
  - ofwel op gelijke voet gesteld met een provincie,
  - ofwel dient een passende schakel gezocht tussen gemeente en provincie.

MIJN BANK?

DE

K R E D I E T B A N K

NATUURLIJK !

DE ONAFHANKELIJKE BANK VOOR ONAFHANKELIJKE CLIËNTEEL

Aanbevolen voor:

KREDIET
BELEGGINGEN
VERZEKERINGEN

Ondern. beheerst door K.B. van 15 dec. 1934

Gesticht in 1917

Guldenvlieslaan 83 - Brussel 6

N.V. CENTRALE HYPOTHEEK- EN VERZEKERINGSKAS

Afg. Beheerder: E. F. BRIEVEN

Brussel is ook een belangrijk diplomatiek knooppunt. Het is van belang de diplomaten aan de hand van cijfers objectief voor te lichten over de toestanden in ons land, zodat het hun duidelijk wordt dat de Vlamingen niet een volk zijn van boeren, die slecht gekleed gaan en geen manieren hebben. Het zou nuttig zijn dat er te Brussel een Vlaams tegenwicht ware van de „Cercle Gaulois”.

De voornaamste knelpunten i.v.m. de taalwetgeving in het Brusselsse zijn:

— De beruchte taalvrijheid bestaat in geen enkel land. Als men een fabriek opricht, bv. in Duitsland of Italië, gaat het daar niet op zijn belastingaangifte e.z.m. in het Frans in te dienen.

— Voor diegenen die menen: er zijn twee officiële talen, laten we ze de volledige vrijheid, dan zijn er geen taalwetten meer nodig: dat is een ernstige vergissing, juridisch gezien: er moeten wetten zijn die de betrekkingen regelen tussen enkeling en overheid, staat en gemeente, enz.; een systeem dat er borg voor staat dat in Aarlen, Athus of Libramont de Vlamingen in het Nederlands te woord worden gestaan en omgekeerd.

— Het onderwijs: de wetgever is terecht uitgegaan van het standpunt, dat de taal van het gezin de taal van het onderwijs moet zijn; alle pedagogen zijn het hierover eens (standpunt gesteund door de Unesco). Uit de statistieken, aangelegd in verband met de leeftijd der kinderen naar gelang het leerjaar, blijkt dat de verhouding van de kinderen die hun jaren niet kunnen bijhouden in de Franstalige scholen van dit land enorm veel hoger ligt dan in de Nederlandstalige scholen. Die cijfers zullen zo blijven zolang men per sé Vlaamse kinderen in Franse scholen zal willen stoppen. De oplossing ligt in de toepassing van de taalwet, de Vlaamse opinie moet erop staan dat de uitvoeringsbesluiten er dringend zullen komen.

— De taalwetgeving te Brussel is gekompliceerd: dat is het gevolg van het niet toepassen van de taalwetten der jaren dertig; de wetgever heeft het nodig geoordeeld de zaken tot in de kleinste details te regelen en wanneer men dat probeert te doen in een wet, komt men dikwijls tot komplikaties.

— In de taalwet is voorzien, dat in de hogere administratie alle ambten tegen 1 september 1973 gelijkmatig verdeeld moeten worden tussen Nederlandstaligen en Franstaligen. Stichtend is het b.v. te zien hoe de verhouding is op dit ogenblik:

Sint-Gillis: 28 F. — 1 N., Brussel 68 F. — 2 N.

De ambtenaren (die aan hun carrière denken) trachten te bewijzen, dat hun gemeenten uitsluitend door Franstaligen bewoond zijn. Zij trachten dat o.m. te bewijzen door de taal waarin de identiteitskaart gesteld is. In Ukkel waren bij de talentelling in 1947 nog 14.500 inwoners, die zegden hoofdzakelijk of uitsluitend Nederlands te spreken; daar zijn op dit ogenblik 15 personen met een Nederlandstalige identiteitskaart op zak (de V.U. heeft 886 stemmen behaald bij de laatste gemeenteverkiezingen!).

— Het probleem van de randgemeenten: om te vermijden dat het probleem binnen een generatie een gemeente verder oprijst, moet aan ruimtelijke ordening worden gewerkt.

Men spreekt in Brusselsse kringen weer over een brede onthaalzone rond Brussel, doch eerst moeten die kringen, die in Brussel over voldoende invloed beschikken, tonen hoe zij het verstaan, en wanneer in Brussel (1 miljoen inwoners) de toestanden werkelijk normaal zullen zijn, dan kunnen we spreken over onthaalzones.

Tot besluit meende de heer Cappuyns dat er, trots sombere gegevens, een kentering ten gunste is waar te nemen. Een kentering die ons ook moet aanzetten om, zonder onze waarkzaamheid prijs te geven, een positiever konstruktieve houding aan te nemen in een geest van fierheid over eigen ABN, eigen schoon en eigen kultuur, zonder uitdaging, die anderen niet kunnen verdragen, evenmin als wij.

Eerbied voor de nationale talen in het Belgische zakenleven!

Vlamingen, Brusselaars, Walen of vreemdelingen, hebben steeds dezelfde doelstellingen na te streven:

- te voorzien in de levensbehoeften van de exploitanten,
- winsten te verwezenlijken,
- reserves aan te leggen, nieuwe investeringen tot stand te brengen, e.d.,
- ondergeschikten te laten delen in de welvaart van de exploitatie,
- de hele volkse gemeenschap dienstbaar te zijn, met als onmiddellijk doel bij de kopers sympathie en ononderbroken kooplust te verwekken.

Het bereiken hiervan geschiedt door allerminst aan zichzelf te denken, maar vooral door acht te slaan op de aard, het wezen, de taal en de kultuur van haar kopers en afnemers, alsmede van eigen werknemers. Niet alleen het bestaan van de taalgrens zal bijzondere morele verplichtingen opleggen, ook het bestaan van een noodzakelijke tweetalige Brusselsse agglomeratie noopt tot het in acht nemen van gedragsregels.

Gedragsregels voor handelsondernemingen in Wallonië

Een handelsonderneming in Wallonië gevestigd, waarvan de cliëntteelwerving beperkt blijft tot Wallonië, kiest een firmanaam in de Franse taal, haar statuten, beleidsdocumenten en boekhouding worden geregeld in de Franse taal, de taal van het milieu. Het is de taal van hen, die overtuigd moeten worden van de deugde-

lijkheid der te koop aangeboden produkten en eveneens ook van de goodwill van de verkopers.

Zo handelend, zal het bedrijf én het volksbelang én zijn eigen welvaart dienen.

Hun het Nederlands opleggen, wat dan ook in de beroepsuitoefening een ontnemen van een broodwinning aan Walen zou mogelijk maken, zou een onbillijke handelwijze zijn, hoogst laakbaar en verwerpelijk!

Op grond van opgedane ervaringen menen wij te mogen vaststellen, dat in Wallonië de handelaars en industriëlen hun „tussensamenlijke” betrekkingen uitmuntend verzorgen en dat geen enkele firma er aan denkt haar Waalse afnemers of werkgevers door onpaste bejegeningen tegen het hoofd te stoten. Hetzelfde is niet altijd waar te nemen in Vlaanderen!

Gedrageregels voor handelondernemingen in Wallonië, toepasselijk in hun betrekkingen met afnemers of werknemers buiten Wallonië

Uit het oogpunt van kiesheid, wijsheid, wellevendheid, nationale zin, handelsgeest enz. zullen stichtingsakten en maatschappelijke bescheiden ook in de Nederlandse taal worden opgesteld, wijl ook de tekst der aandelen, uit het beroep op de ganse Belgische kapitaalmarkt, in de twee voornaamste talen gesteld worden.

Reklame voor Brussel en voor het Nederlands taalgebied van België moet én in het Nederlands én in het Frans worden opgesteld, maar op zulk een wijze, dat geen prioriteit in voorkeur of achtung tegenover een van deze talen tot uiting komt. Slechts één taalgroep aanspreken is een uiting van onkiesheid, onrechtvaardigheid, takteloosheid, liefdeloosheid. Langs de andere kant dient het Nederlands taalgebied in België beschouwd te worden als een gaaf cultureel taalgebied. Wie er de taal van het volk miskent, veracht er meteen het volk zelf.

Een bedrijf in Wallonië gevestigd, dat met Nederlandssprekende afnemers, die te Brussel, in Vlaanderen of in Nederland gevestigd zijn, contact wenst op te nemen, heeft tot plicht zich zo sympathiek mogelijk voor te doen. De firma zal hierin optimaal slagen wanneer zij ook in staat zal zijn in het Nederlands te korresponderen.

De eenvoudigste werkwijze is die van de „passieve” kennis van de Nederlandse taal, omdat ze enerzijds de Waalse bedienden niet noopt tot werkprestaties in het Nederlands en anderzijds de Vlaamse personeelsleden geen taken oplegt, die ze in een voor hen vreemde taal zouden moeten vervullen.

Meteen wordt op die wijze een einde gemaakt aan de sleur van voorheen, waarbij alleen de Vlaming zich moest uiten in het Frans, terwijl de Waal loom en sloom genoot van de inspanning geleverd door zijn Vlaamse staatsgenoot. Deze onbillijke verhoudingen moeten derhalve onverbiddelijk geweerd worden. Fakturen, gericht tot Nederlandstalige afnemers, in het Nederlands: het opstellen ervan in een vreemde taal doet laattunkend, aanstellerig, opdringerig en onvriendelijk aan. Zo ook voor de reclame en het aanbod; zij worden de uiting van een onhoffelijkheid, wanneer de taal van de afnemer erin genegeerd wordt.

Voor een bedrijf in Wallonië gevestigd, met filialen te Brussel of in Vlaanderen, is het niet menslievend en bovendien onduelbaar, Vlaamse ondergeschikten slechts aan te werven of te bevorderen zo zij een grondige kennis van de Franse taal zouden bezitten.

Een Vlaming moet in zijn eigen taalgebied, derhalve ook in de hoofdstad van zijn Staat, zijn welvaart kunnen verwezenlijken met behulp van de kennis van zijn eigen taal en gebeurlijk de „passieve” kennis van de Franse taal.

De tussenkomst van de vakbonden kan in dit geval de menselijke verhoudingen op afdoende wijze helpen verbeteren!

De Waalse vennootschappen bezitten wel handelszin genoeg om

ook een beroep te doen op het *kapitaal* van de *Nederlandstalige* spaarders in België. Zij stellen oproepen op in de Nederlandse taal, doch deze inspanning, eens renderend uitgevallen, wordt niet verder gezet en deze aanloop is dus maar een slappe prestatie.

Na de tijd, de meer-dan-volmaakt-verleden-tijd, van de kaste van verbasterde Vlaamse bourgeois, komen in de verjongde volkslagen welgestelde Vlamingen naar voren, die hun studiën deden in het Nederlands.

Terecht eisen ze, dat hun taal geëerbiedigd zal worden. Vooreerst in hun hoedanigheid van absoluut gelijkwaardige staatsburger en bovendien van gretig begeerde geldvoorschietter . . .

Een glimpje inzicht terzake zou reeds de Franstalige ondernemingen hun verzuim moeten doen begrijpen. Een Franstalige reclame aan Vlamingen, alleen met het adres in het Nederlands, is een uiting van hun eigen onbeschoftheid, onkiesheid, onbehoorlijkheid en ergerlijkheid. Die gedraging is als een uiting van stompzinigheid, gemoedsdorheid en brutale inborst! Het is een onnationale handeling! Het is geen koopmansstijl!

Aanwijzingen ten gerieve van de in het Brusselse gevestigde handelaars en producenten omtrent het gebruik van de talen in het Belgisch zakenleven.

Een ruimdenkende handelaar en producent, in het Brusselse gevestigd, geeft een Nederlandse en een Franse benaming aan zijn onderneming, waarin de nationale talen met dezelfde hoffelijkheid worden bejegend.

Hij wordt zodoende iemand die in de ogen van de gehele staatsbevolking behaaglijk en verlokkelijk aandoet. Hij grieft niemand, noch de Frans- noch de Nederlandssprekende staatsgenoot.

Voor ieder die in het Brusselse gevestigd is, past het de tweetaligheid als een erezaak in de praktijk van elke dag te beschouwen.

Het hoort eveneens dat firmanten, in het Brusselse gevestigd, zich ook in het Nederlands zouden richten tot de stedelijke administratie, het provinciaal beheer en de rijksinstanties. Waarom? Omdat het halsstarrig en uitsluitend gebruik van de Franse taal in het Brusselse niet langer als een verkapte loens manœuvre kan noch mag worden gebruikt, teneinde alleen Franssprekenden in officiële beleidsmilieus of privébedrijven aan een baantje te helpen.

Gedurende meer dan 130 jaren, heeft het Staatsbeleid tegenover de staatsbevolking met Nederlandse taal, hypokriet, slechts in schijn de democratische grondregels geëerbiedigd. De feitelijke toestand is zo, dat de Nederlandse taal als een pestverschijnsel wordt geschuwd. Het is verbijsterend in zijn onbeschoftheid!

Er heerst daar een favoritisme, waardoor de grondregels van de personeelspolitiek onder de voet wordt gelopen. Het solidariteitsgevoel wordt erdoor gewurgd. De geregelde aanwezigheid op het werk, de beroepsbekwaamheid, de toewijding, de ijver, het aantal dienstjaren vallen weg voor het enig-heil-bijbrengende middel: de kennis van de vreemde taal!

Voorschriften ten gerieve van Nederlandstalige arbeiders, niet in hun taal gesteld, zijn oorzaak van verkeerde behandeling van werktuigen en machines; ook arbeidsongevallen zijn er soms het gevolg van.

In plaats van de menselijke, degelijke samenwerking te bevorderen, werkt de verfransing van handels- en industriemilieus te Brussel slechts de *vervreemding*, de *vijandigheid* of de *onverschilligheid* onder werkgevers en werknemers in de hand.

Het is geen mooi België, dat in zijn grondwet de taalvrijheid huldigt en meteen de deur opent voor de walgelijke taal tirannie!

(wordt vervolgd)